

КОНЦЕПЦІЯ Молодіжної роботи в Старосалтівській громаді

Визначення проблеми молодіжної політики

Концепція молодіжної роботи базується на сприйнятті молоді як основного ресурсу українського суспільства та активного суб'єкта розвитку ОТГ. Формування ефективної молодіжної політики є важливим етапом на поточному етапі розвитку ОТГ. Концепція молодіжної роботи в громаді як певна система положень щодо стану, проблем та перспектив молоді в ОТГ ґрунтується на попередньому аналізі молодіжної роботи та потреб і запитів молоді в ОТГ, обговоренні напрямків реалізації молодіжної роботи з молоддю ОТГ під час фасилітаційної сесії в межах Програми "Децентралізація приносить кращі результати та ефективність" (DOBRE) та Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016–2020 роки.

Проблеми у сфері розвитку молоді, які потребують розв'язання:

- недостатній розвиток використання інструментів неформальної освіти;
- недостатній рівень розвитку молодіжних організацій;
- низький рівень та неврахування інтересів молоді щодо організації заходів дозвілля для молоді;
- низький рівень знань серед молоді у галузі безпеки життєдіяльності та слабка мотивація щодо здорового і безпечного способу життя;
- недостатній рівень уваги до питання молодіжної зайнятості та розвитку молодіжного підприємництва;
- неефективне використання інноваційних можливостей молоді;
- недостатній рівень формування серед молоді громадянської позиції та почуття патріотизму;
- низький рівень залучення молоді до світового, зокрема, європейського молодіжного простору.

Отже, існує необхідність створення та імплементації такої молодіжної політики, яка б стимулювала молодих людей до участі в житті громади та суспільства в цілому, а також створювала умови для молоді як визначальної цінності та головного ресурсу розвитку ОТГ.

Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення концепції

Серед об'єктивних причин виникнення зазначених проблем можна виділити недостатній рівень соціально-економічного розвитку та обмежені матеріальні ресурси громади; використання в роботі застарілих методів адміністративно-командного управління; низький рівень розвитку інститутів громадянського суспільства; неузгодженість молодіжної політики України з молодіжною політикою Європейського Союзу та низький рівень залучення молоді до світового простору. Серед суб'єктивних причин: низький рівень взаємодії та взаємозв'язку між органами публічної влади, місцевого самоврядування та громадським сектором у сфері формування й реалізації молодіжної політики; відсутність налагодженого прямого та зворотного зв'язку між управлінськими структурами і молодіжним середовищем; низький рівень поінформованості молоді щодо молодіжної політики та молодіжної роботи; низький рівень мотивації молоді та неврахування її інтересів під час планування молодіжної роботи.

За результатами, що отримані в межах проведення Програми "Децентралізація приносить кращі результати та ефективність" (DOBRE), основними проблемами розвитку молодіжної роботи є слабка проінформованість молоді щодо

можливостей та перспектив розвитку, відсутність молодіжних та дитячих організацій в ОТГ, низький рівень розвитку інфраструктури, зокрема, молодіжної - такої як молодіжні центри, спеціалізовані заклади дозвілля тощо.

Отже, задля розв'язання вищезазначених проблем варто здійснити системний аналіз можливостей та потреб молоді; забезпечити перехід до відкритої моделі молодіжної політики в Україні, у якій молоді люди зможуть осмислено брати участь у прийнятті рішень, що впливають на їхнє життя; забезпечити реалізацію заходів відповідно до пріоритетів Концепції, а також для розвитку навичок і здібностей молоді.

Вищезазначене обумовлює потребу розроблення стратегічних цілей розвитку в громаді з врахуванням кращих практик молодіжної роботи та моделі реалізації молодіжної політики на рівні об'єднано-територіальної громади.

Визначення мети

Мета Концепції полягає у створенні сприятливих умов для активізації, розвитку і самореалізації молоді, долучення її до розбудови та розвитку ОТГ.

Визначення, порівняльний аналіз можливих варіантів розв'язання проблеми та обґрунтування оптимального варіанта

Задля активізації молодіжної роботи в ОТГ важливим моментом є аналіз стану молоді та молодіжних організацій, їх залучення до розвитку ОТГ, допомога молоді у самореалізації та самовдосконаленні, координація зусиль усіх організацій та інститутів, які працюють з молоддю.

Сучасною моделлю розвитку молодіжної роботи має стати оновлена система організації молодіжної роботи, яка об'єднує і концентрує в собі роботу з молоддю вертикальної (центральної) гілки влади й існуючих організацій та інститутів громадянського суспільства, таких як молодіжні та дитячі громадські організації, волонтерські рухи, молодіжні центри, молодіжні працівники тощо. В центрі такої моделі має знаходитися молода людина, якій цікаво розвивати себе, реалізувати себе і свою громаду. Такий варіант розвитку молодіжної роботи має базуватися на ціннісних орієнтаціях молоді, принципах громадянськості та патріотизму й фінансуванні молодіжної політики за рахунок державного, місцевого бюджетів, надходжень від вітчизняних і закордонних донорських та благодійних фондів. Цей варіант реалізації Концепції молодіжної політики має ґрунтуватися на системі загальноєвропейських принципів: відкритості, доказовості концептуальних положень, рівності можливостей, реалістичності програми, кроссекторальному та відповідальному підході й безпосередньому залученні молоді до її реалізації.

Напрямки реалізації молодіжної політики

Абсолютно всі пріоритети Концепції мають ґрунтуватися на думці молоді та виконуватися разом із молоддю. З метою ефективного використання ресурсів Концепція передбачає концентрацію зусиль на таких пріоритетних напрямках:

Пріоритет 1. Патріотизм та громадянська позиція – проведення різноманітних заходів, які спрямовані на утвердження патріотизму, громадянської свідомості й активної громадянської позиції молоді.

Пріоритет «Патріотизм та громадянська позиція» планується реалізувати за чотирма напрямами:

«Молодь і право». Мета: посилення профілактики правопорушень у процесі підвищення рівня правових знань, правової культури та правової поведінки молоді.

«Патріот». Мета: формування патріотичної свідомості молоді в сім'ї, навчальних закладах, у громадському середовищі шляхом розвитку історичної пам'яті; утвердження українських народних традицій; усвідомлення національної своєрідності; залучення молоді до суспільно значущої діяльності; створення осередків громадянсько-патріотичного виховання й допризовної військової підготовки. Проведення таборів у наметових таборах, в тому числі при проведенні першого етапу військово-патріотичної гри "Сокіл Джура".

«Еко-свідомість». Мета: формування бережливого ставлення до природного та соціального, культурного і предметно-побутового довкілля через проведення різноманітних екологічних заходів, серед яких - популяризація сортування сміття.

Пріоритет 2. Розвиток неформальної освіти – створення цілісної системи неформальної освіти молоді задля розвитку і самореалізації особистості. Сутність неформальної освіти – набуття молодими людьми знань та навичок шляхом участі в громадській діяльності; застосування технологій стаціонарного та дистанційного, у тому числі он-лайн навчання, а також соціальних мереж.

Пріоритет «Розвиток неформальної освіти» планується реалізувати за такими напрямками:

«Молодіжний працівник». Мета: забезпечити наявність системи підготовки фахівців для сфери молодіжної роботи серед державних службовців та лідерів молодіжних громадських об'єднань;

«Молодіжні центри». Мета: створити молодіжний простір задля неформального спілкування молоді та організації циклу заходів для її розвитку;

«Навчальні табори та стаціонарні навчальні осередки». Мета: створити тимчасові та постійнодіючі осередки неформальної освіти дітей і молоді; забезпечити підготовку волонтерських кадрів, лідерів молодіжного та дитячого громадського руху;

«Молодіжний інформаційний портал». Мета: створити інформаційне забезпечення молодіжної політики та комунікацій молоді у межах громади, України і зарубіжжя;

«Створення молодіжної ради та органів учнівського самоврядування». Мета: створення органу, який міг би забезпечувати узгодженість дій у вирішенні питань, пов'язаних із життям молоді та її участю в усіх сферах життя суспільства, проведенням інформаційно-навчальної роботи серед молоді та консолідації молодіжного руху міста.

Пріоритет 3. Якісне дозвілля молоді – забезпечення умов та планування заходів з метою реалізації культурних потреб молоді.

Пріоритет «Якісне дозвілля молоді» планується реалізувати за такими напрямками:

«Здорове тіло – здоровий дух». Мета: підвищити рівень фізичного, духовного і соціального здоров'я молоді через створення ефективної системи фізичної культури та спорту, здорового і безпечного способу життя, створення мережі трудових, спортивних, оздоровчих та інших центрів, таборів для дітей і молоді, проведення змагань та конкурсів на спортивну тематику, а також відбудову спортивного приміщення та надання вільного доступу для усіх бажаючих навіть за символічну плату.

«Культурний відпочинок молоді». Мета: організація заходів за запитом та інтересами молоді - створення літнього кінотеатру для дітей, запровадження щорічного фестивалю чи конкурсу на певну тематику, проведення аматорських занять, творчих вечорів та урочистих концертів.

«Чисте довкілля - здорова молодь». Мета: підвищення екологічної освіти молоді шляхом формування екологічної культури через проведення різноманітних заходів на екологічну тему.

«Якісна позашкільна освіта». Мета: створити умови задля ефективної самореалізації молоді через ефективну роботу клубів і центрів дитячої, юнацької

творчості, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, шкіл мистецтв, студій, оздоровчих та інших установ.

«Пляж - нова локація для молоді». Мета: залучити молодь до прибирання пляжу та створення там локації для проведення масштабних заходів, як, наприклад, щорічний фестиваль. Створення майданчику для таборування, основними функціями якого буде проведення різноманітних наметових таборів, збір походів (наприклад, скаутських чи козацьких), проведення гри "Сокіл Джура".

Пріоритет 4. Розвиток молодіжної інфраструктури – створення комфортних умов для розвитку молоді в громадах.

У рамках пріоритету «Розвиток молодіжної інфраструктури» Концепція передбачає реалізацію за такими напрямками:

«Молодіжний центр». Мета: будівництво або ж переобладнання для молоді вільного простору для спілкування та реалізації плану заходів (наприклад, будинок культури чи бібліотека).

«Розвиток спортивних майданчиків». Мета: створення належних умов для організації навчально-виховного процесу, гармонійного фізичного, соціального та духовного розвитку молоді.

«Автобусні маршрути». Мета: налагодження комунікації між молоддю, яка проживає в різних локаціях ОТГ шляхом закупівлі шкільних автобусів, які можна в тому числі використовувати для переміщення між різними локаціями учасників молодіжних заходів.

Пріоритет 5. Молодіжна зайнятість – створення умов та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення первинної і вторинної зайнятості та самозайнятості молоді у процесі співпраці вітчизняних і міжнародних громадських об'єднань, роботодавців, органів державної влади та місцевого самоврядування.

Пріоритет «Зайнятість молоді» планується реалізувати за трьома напрямками:

«Профорієнтація». Мета – спрямувати професійні інтереси молоді за формулою: «інформування - навчання - тестування - залучення». Особливо важливим це буде для школярів при виборі майбутньої професії.

«Молодіжне підприємництво». Мета: сприяти розвитку молодіжного підприємництва, самозайнятості та ефективному просуванню молодих людей у підприємницькому середовищі, наприклад, за допомогою тренінгів від бізнесу для підприємців-початківців.

«Волонтер завжди поруч». Мета – залучити молодь до суспільно значущої діяльності - волонтерства - як способу неформальної освіти і вторинної зайнятості.

Процес реалізації Концепції передбачає здійснення комплексу експертно-аналітичних, організаційних, нормативно-правових, пілотних, впроваджувальних і підсумкових оціночних заходів.

Очікувані результати виконання Концепції

Виконання Концепції забезпечить:

створення системи неформальної освіти та залучення до неї молоді з ОТГ; високий рівень залучення дітей та молоді до здорового і безпечного способу життя;

популяризацію спорту серед молоді та високий рівень культурного дозвілля; підвищення громадянської свідомості та патріотизму молоді; піднесення рівня самоорганізації і самоврядування молодіжних спільнот через формування інституцій та осередків громадянського суспільства;

приєднання молоді ОТГ до всеукраїнської мережі молодіжних працівників; збільшення темпів розвитку молодіжного підприємництва та формування підприємницьких навичок молоді;

зниження рівня правопорушень серед молоді внаслідок активізації правової освіти й залучення молоді до суспільно значущої громадської діяльності;

інтеграція української молоді в європейські та світові молодіжні структури (Європейський молодіжний форум та ін.), залучення її до реалізації проектів Євросоюзу: Eurorpass (Європаспорт), Youthpass (Молодіжний паспорт), грантових програм - Erasmus+(Еразмус плюс) та інших.

Результати виконання програми оцінюватимуться за допомогою системи індикаторів:

- кількість організованих спортивних, культурних, освітніх заходів для молоді в ОТГ;
- кількість молоді, яка відвідала організовані культурні, освітні та спортивні заходи;
- обсяг фінансування на молодіжну політику в ОТГ;
- кількість новостворених молодіжних/дитячих організацій та спільнот;
- кількість молоді, яка отримала сертифікат Програми "Молодіжний працівник";
- кількість учасників серед молоді ОТГ в міжнародних проектах;
- кількість проведених конкурсів/змагань у сфері спорту, екології, культури, освіти тощо;
- кількість учасників серед молоді в проведених конкурсах/змаганнях у сфері спорту, екології, культури, освіти тощо;
- рівень задоволеності молоді від впровадженої молодіжної політики;
- рівень залучення молоді до планування та організації молодіжної роботи в ОТГ;
- рівень довіри молоді до органів місцевого самоврядування.

Оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, необхідних для виконання Концепції

Видатки на реалізацію Концепції здійснюватимуться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших незаборонених законодавством джерел.

Обсяг видатків, необхідних для виконання Концепції, визначається щороку під час складання проектів бюджетів на відповідний рік з урахуванням їхніх реальних можливостей.

Дії для реалізації пріоритетів Концепції:

- Сформувати стратегічне бачення розвитку молодіжної сфери, як окремого напрямку та враховувати пріоритетність розвитку молодіжної політики при розробленні та впровадженні Стратегії розвитку ОТГ;
- Розробити та прийняти бюджетну програму за КПКВК МБ 1113031 - Здійснення заходів та реалізація проектів на виконання Державної цільової соціальної програми "Молодь України". Мета бюджетної програми: Забезпечення реалізації політики у молодіжній сфері на регіональному рівні;
- Організувати в комунальних закладах (бажано в кожному) освіти, культури та інших молодіжні простори/центри (кімнату з вільним доступом молоді, в якій системно буде проводитись молодіжна робота - тренінги, семінари, неформальне спілкування, майстерні кращих практик, перегляд фільмів, творчі зустрічі і т.п.). Обов'язковою умовою створення молодіжного простору повинна стати системна робота з молоддю та закріплена особа - молодіжний працівник/працівниця, - яка б виконувала функції адміністратора та організатора діяльності молодіжного простору;
- Провести соціологічне опитування серед молоді громади для отримання інформації про думку молоді, про її бажання та наміри. Після чого

спланувати відповідні заходи з урахуванням думки молоді (здійснювати обґрунтовану молодіжну політику). При плануванні та проведенні будь-яких заходів, пов'язаних із молоддю та направлених на роботу з нею, робити це з урахуванням думки молоді та за її безпосередньої участі у процесі організації;

- Утворити у складі виконавчих органів об'єднаних територіальних громад структурні підрозділи з питань молоді та забезпечити підвищення кваліфікації працівників місцевих органів, закладів освіти та культури і представників громадських об'єднань, які працюють із молоддю, в тому числі шляхом залучення їх до державної програми "Молодіжний працівник". Метою діяльності молодіжного працівника є формування регіональної молодіжної політики задля створення умов для всебічної самореалізації молоді в різних сферах суспільного життя, розкриття та реалізації її потенціалу, захисту інтересів і прав;
- Організувати стажування молодіжних працівників в існуючих молодіжних центрах/просторах різної форми власності, профільних установах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, до функціональних обов'язків яких відноситься молодіжна політика;
- Застосовувати в роботі з молоддю в громаді досвід Кращих практик молодіжної роботи в Україні;
- Сприяти розвитку молодіжних та дитячих організацій, студентського та учнівського самоврядування та створювати умови для їхньої участі у формуванні та реалізації молодіжної політики; популяризувати серед молоді здоровий спосіб життя, формувати відповідальність за своє здоров'я та утверджувати національну ідею соціально активної, фізично здорової та духовно багаті особистості; активізувати просвітницьку правову діяльність серед молоді з метою зменшення кількості правопорушень, скоєних дітьми й молоддю та задля їх включення до суспільно корисної громадської діяльності;
- Надавати всебічну підтримку розвитку культурного дозвілля молодого покоління, неформальної освіти та волонтерства серед молоді ОТГ;
- Здійснювати пошук можливостей для співпраці з представниками міжнародних донорських проектів і організацій щодо підтримки реалізації молодіжних ініціатив.